Onderzoeksopdracht begrotingssystematiek

Aanleiding

Bij het opstellen van de concept begroting 2021 en het meerjarenperspectief 2022-2024 zijn fouten geconstateerd. Deze tekortkoming in de begrotingssystematiek levert een gewijzigd meerjarenperspectief op.

Een eerste onderzoek door een extern adviseur en de afdeling zelf, leidde tot de conclusie dat de fouten zijn te herleiden tot een drietal oorzaken:

1. Vermenging van incidentele- en structurele posten;
2. Onjuiste verwerking van het overschot als gevolg van baten van de precariobelasting;
3. Niet consistente verwerking van stelposten.

Vervolgonderzoek door de extern adviseur heeft uitgewezen dat de fouten op een drietal momenten zijn ontstaan:

1. Bij de perspectiefnota 2017 waarin het voordeel precario structureel is verwerkt in plaats van incidenteel (juni 2017);
2. Bij de begroting 2019 waarbij verkeerde cijfers van de begroting 2018 zijn overgenomen. Daardoor is een incidenteel saldo structureel geworden (november 2018);
3. Bij de perspectiefnota 2020 zijn getallen vanuit de begroting 2020 niet juist overgenomen (juni 2020).

Deze eerste onderzoeksresultaten zijn met een raadsvoorstel over de tekortkoming in begrotingssystematiek en het gewijzigd meerjarenperspectief door het college voorgelegd aan de raad.

De raad heeft tijdens de behandeling hiervan op 7 september 2020 bij amendement (beslispunt 4) het besluit genomen om in opdracht en onder begeleiding van de raad een onderzoek te doen en op 5 oktober een besluit te nemen over de onderzoeksopdracht hiervoor. De auditcommissie+ bereidt de onderzoeksopdracht voor.

Doel van het onderzoek

Met het onderzoek wil de raad inzicht verkrijgen in de werkwijze die wordt gehanteerd bij het opstellen van de P&C documenten, wat goed gaat en wat er beter kan. Zodat de raad erop kan vertrouwen dat de informatievoorziening van de cijfers (P&C documenten) betrouwbaar is.

Het doel van het onderzoek is inzicht verschaffen in waar het precies is misgegaan. Zodat aanbevelingen kunnen worden gedaan om in de toekomst fouten te voorkomen en risico's inzichtelijk te hebben. Daarnaast is het doel van het onderzoek de raad handvatten te bieden om zijn rol rondom de P&C cyclus goed in te kunnen richten. Het doel van het onderzoek is expliciet niet gericht op het afrekenen van personen.

Uitvoering onderzoek

Een onafhankelijke, door de raad benoemde externe partij, voert het onderzoek uit. Het onderzoek moet breed worden uitgevoerd en inzicht bieden in hoe de gehele organisatie samenwerkt in de planning en control cyclus en welke controlemechanismen in de processen aanwezig zijn. Belangrijk

is dat alle actoren worden betrokken bij het onderzoek: de raad (en/of de auditcommissie), het college, de directie, concerncontrol, afdeling financiën en de budgethouders.

De aanbevelingen moeten toekomstgericht zijn en passen bij de omvang van de gemeente Heerenveen en de gewenste organisatieontwikkeling waarin transparantie, vertrouwen en het werken vanuit de bedoeling leidend zijn. Het is wenselijk dat het onderzoek leidt tot constructieve, toekomstgerichte aanbevelingen waar de raad, het college en de organisatie concreet mee aan de slag kunnen.

De P&C documenten en processen die onderdeel uitmaken van de analyse zijn: het opstellen van de perspectiefnota inclusief investeringsagenda, het opstellen van de begroting, het opstellen van de verzamelbesluiten en de jaarrekening.

Wat?

Het resultaat van het onderzoek is een rapport bestaande uit een analyse van en aanbevelingen over de procedurele, inhoudelijk, relationele en culturele aspecten. Het gaat daarbij in ieder geval om:

1. Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden;
2. Kaders en procedures/werkwijze/processen/beheersinstrumenten en controlemechanismen/onderbouwing van de begroting en de meerjarenraming;
3. Kwantiteit en kwaliteit van medewerkers;
4. Leiderschapsstijl en sturing;
5. De cultuur/zachtere kant: stille waarden, transparantie, bespreekbaarheid, aanspreekbaarheid;
6. De wijze waarop de raad in de P&C-documenten de controlemechanismen kan volgen waardoor de raad zijn controlerende taak kan invullen.

Voorgestelde Planning

De voorgestelde globale planning is gelet op de urgentie bij de gemeenteraad, het college en organisatie en het team Financiën in het bijzonder:

- Uitvoering onderzoek half oktober – half december 2020;
- Advies/rapport gereed eind december 2020.